

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi sähköisen viestinnän ja automaattisen tietojenkäsittelyn käyttämisestä yleisissä tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä syyskuuta 1997 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 97/1997 vp laiksi sähköisen viestinnän ja automaattisen tietojenkäsittelyn käyttämisestä yleisissä tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Asko Välimaa, oikeusministeriö
- hallintoneuvos Pirkko Ignatius, korkein hallinto-oikeus
- hallintojohtaja Antero Nuotto, Helsingin kärjäoikeus
- lääninoikeudentuomari Ritva Routio, Uudenmaan lääninoikeus.

HALLITUKSEN ESITYS

Sähköisen viestinnän ja automaattisen tietojenkäsittelyn käyttämisestä yleisissä tuomioistuimissa annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että laissa ei asetettaisi rajoituksia sen suhteen, minkä asteisessa tuomioistuimessa tai missä asiaryhmässä menettelyä voidaan käyttää.

Esityksen lähtökohtana on, että oikeusaste- tai asiakohtaiset rajoitukset eivät ole perusteltuja, kun tuomioistuinten ja niissä asioivien tahojen sähköiset viestiyhteydet ja tietojärjestelmät

ovat laajentuneet ja kehittyneet. Tarve käyttää sähköistä viestintää ja automaattista tietojenkäsittelyä on yhtäläinen eri asioissa ja eri tuomioistuimissa.

Erityisesti muutostarve on tullut ilmi rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyn ja hovioikeusuudistuksen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti hovioikeusuudistuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Lakiehdotuksen tarkoituksena on laajentaa sähköistä viestintää ja automaattista tietojenkäsittelyä oikeudenkäyntiasioissa. Uuden teknologian aikaisempaa laajempi käyttö parantaa ja

nopeuttaa asiakaspalvelua ja tehostaa tuomioistuinten työskentelyä. Valiokunta pitää esityksen lähtökohtia perusteltuina ja uudistuksen päämääriä tarkoituksenmukaisina. Lakiehdotuksen soveltamisalaa on kuitenkin rajoitettava, koska

ehdotetut säännökset eivät sellaisinaan sovellu hallintolainkäyttöön. Lisäksi määräaikaa ja asiakirjojen asianomaisille lähettämistä koskevia säännöksiä on tarkistettava.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sähköistä viestintää ja automaattista tietokäsittelyä ei voida hallituksen esityksessä ehdotetuin tavoin kaikilta osin järjestää yhteinäisin säännösin yleistä lakia soveltavissa tuomioistuimissa ja hallintotuomioistuimissa. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälään lisätään uusi 3 momentti, jonka mukaan lakia ei sovelleta yleisissä hallintotuomioistuimissa, vesioikeuksissa, vesiylioikeudessa eikä vakuutus oikeudessa. Lakia ei siten sovelleta myöskään hallintolainkäyttöasioita ratkaisevissa viranomaisissa ja muutoksenhakulautakunnissa.

Tämän muutoksen vuoksi myös johtolauseetta on tarkistettava. Selkeyden vuoksi valiokunta ehdottaa meneteltäväksi niin, että koko pykälä muutetaan.

3 §. Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan sähköisenä viestinä lähetetty asiakirja, jonka käräjäoikeus on asian käsittelyssä pyytänyt, katsotaan saapuneeksi määräajassa, jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu toimenpide on suoritettu määräajan viimeisen päivän aikana. Tuomioistuimen asian käsittelyssä pyytämä asiakirja voidaan siis toimittaa sähköisenä viestinä määräajan viimeisenä päivänä vielä virka-ajan jälkeenkin. Sen sijaan mm. tyytymättömyyttä pitää il-

moittaa, valituskirjelmä jättää ja määräajassa nostettava kanne nostaa määräajan viimeisenä päivänä virka-ajan loppuun mennessä.

Lakiehdotuksen sanamuoto johtaisi siihen, että kaikkien oikeuteen annettavien asiakirjojen määräaika pitenisi määräpäivän loppuun eli kello 24:ään. Tämä ei kuitenkaan ole ollut tarkoituksena. Tästä syystä valiokunta ehdottaa 3 momenttia täydennettäväksi siten, että se koskee vain tuomioistuimen tai sen määräämän henkilön asian käsittelyssä pyytämän vastauksen, kirjallisen lausuman tai muun oikeudenkäyntiasiakirjan antamisaikaa.

8 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että muu asiakirja kuin haaste voidaan oikeudenkäynnissä antaa tiedoksi sähköisenä viestinä.

Nykyisin sähköinen viesti voidaan lähettää asianosaiselle hänen ilmoittamallaan tavalla. Valiokunta katsoo, ettei momenttia ole syytä tältä osin muuttaa, vaan että sähköistä viestiä voidaan käyttää tiedoksiantotapana vain, jos asianosainen on ilmoittanut tällaisen yhteystiedon. Tästä syystä valiokunta ehdottaa momenttia tarkistettavaksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään näin muutettuna:

Laki

sähköisen viestinnän ja automaattisen tietojenkäsittelyn käyttämisestä yleisissä tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän ja automaattisen tietojenkäsittelyn käyttämisestä yleisissä tuomioistuimissa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun lain (594/1993) nimike, 1 (poist.), 3 ja 8 § seuraavasti:

Laki

sähköisestä viestinnästä oikeudenkäyntiasioissa

1 §

(1 mom. kuten HE)

Oikeusministeriö voi myöntää asianomaiselle luvan toimittaa haastehakemuksessa esitettävät tiedot automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen käräjäoikeuden käyttämään tietojärjestelmään. (Uusi 2 mom.)

Tätä lakia ei sovelleta yleisissä hallintotuomioistuimissa, vesioikeuksissa, vesiylioikeudessa eikä vakuutus-oikeudessa. (Uusi 3 mom.)

3 §

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Tuomioistuimen tai sen määräämän henkilön asian käsittelyssä pyytämän vastauksen, kirjalli-

sen lausuman tai muun oikeudenkäyntiasiakirjan katsotaan saapuneen määrääjassa, jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu toimenpide on suoritettu määrääjän viimeisen päivän aikana.

8 §

Muu asiakirja kuin haaste voidaan oikeudenkäynnissä antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä hänen ilmoittamallaan tavalla.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Henrik Lax /r
vpj. Matti Vähänäkki /sd
jäs. Sulo Aittoniemi /kesk
Juhani Alaranta /kesk
Janina Andersson /vihr
Toimi Kankaanniemi /skl
Juha Karpio /kok
Anne Knaapi /kok

Pekka Kuosmanen /kok
Annika Lapintie /vas
Kari Myllyniemi /kesk
Markku Pohjola /sd
Heikki Rinne /sd
Pekka Saarnio /vas
Säde Tahvanainen /sd
Jukka Tarkka /nuors.

